Πως μολύνουμε το περιβάλλον πίνοντας εμφιαλωμένο νερό (Λίνα Γιάνναρου)

Categories : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Date : 1 Απριλίου, 2006

"*Η συσκευασία και η διάθεσή του απαιτούν τεράστιες ποσότητες πετρελαίου, ανήκει στα πιο επιβαρυντικά για τον πλανήτη απόβλητα, μιας και η αποσύνθεσή του διαρκεί περίπου 500 χρόνια, ενώ κοστίζει στον καταναλωτή όσο και η αμόλυβδη βενζίνη. Κι όμως, το εμφιαλωμένο νερό κερδίζει συνεχώς όλο και περισσότερους πιστούς, ακόμα και σε περιοχές όπου το νεράκι της βρύσης δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από το επώνυμο ξαδελφάκι του στο πλαστικό μπουκάλι.*"

Ξεδιψάμε με εμφιαλωμένο νερό

Κοστίζει στον καταναλωτή περισσότερο από το τρεχούμενο και βλάπτει σοβαρά το περιβάλλον

Η συσκευασία και η διάθεσή του απαιτούν τεράστιες ποσότητες πετρελαίου, ανήκει στα πιο επιβαρυντικά για τον πλανήτη απόβλητα, μιας και η αποσύνθεσή του διαρκεί περίπου 500 χρόνια, ενώ κοστίζει στον καταναλωτή όσο και η αμόλυβδη βενζίνη. Κι όμως, το εμφιαλωμένο νερό κερδίζει συνεχώς όλο και περισσότερους πιστούς, ακόμα και σε περιοχές όπου το νεράκι της βρύσης δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από το επώνυμο ξαδελφάκι του στο πλαστικό μπουκάλι.

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του Ινστιτούτου Πολιτικής για τη Γη (Earth Policy Institute), η παγκόσμια κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού έφθασε το 2004 τα 154 δισεκατομμύρια λίτρα από 90 δισ. που ήταν το 1999, σημειώνοντας αύξηση 57%. Φυσικά, οι μεγαλύτεροι καταναλωτές εμφιαλωμένου νερού είναι οι ΗΠΑ, που «ξεδίψασαν» με πάνω από 26 δισ. λίτρα το 2004. Στη δεύτερη θέση βρίσκεται το Μεξικό με 18 δισ. λίτρα, ακολουθούν Κίνα και Βραζιλία με περίπου 12 δισ. λίτρα τον χρόνο η καθεμία, ενώ έπονται οι Ιταλία και Γερμανία που καταναλώνουν λίγο παραπάνω από 10 δισ. λίτρα ετησίως.

Οι Ιταλοί

Οσον αφορά στην κατά κεφαλή κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού, τα πρωτεία κατέχουν οι Ιταλοί, οι οποίοι το 2004 ήπιαν 184 λίτρα, ακολουθούν το Μεξικό και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα με 169 και 164 λίτρα κατ' άτομο, το Βέλγιο και η Γαλλία με περίπου 146 λίτρα και η Ισπανία με 137 λίτρα εμφιαλωμένου νερού το άτομο τον χρόνο.

Αντίστοιχη προτίμηση προς το εμφιαλωμένο νερό δείχνουν όμως όλο και περισσότεροι Ελληνες. Σύμφωνα με στοιχεία της ICAP, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης στην κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού στη χώρα μας την τελευταία δεκαετία είναι της τάξης του 10%. Μάλιστα, σε περιοχές όπου η ποιότητα του νερού των δικτύων δεν είναι καλή, υπάρχει υψηλή συγκέντρωση νιτρικών κ.λπ. (π.χ. Αίγινα, Ζάκυνθος, Σιθωνία, Ηράκλειο), οι κάτοικοι καλύπτουν με εμφιαλωμένο νερό όλες τις ανάγκες του νοικοκυριού. Είναι χαρακτηριστικό ότι κάθε χρόνο στις χωματερές καταλήγουν περισσότερα από 1 δισεκατομμύριο πλαστικά μπουκάλια νερού. Και να σκεφθεί κανείς ότι το εμφιαλωμένο νερό κοστίζει έως και 10.000 φορές περισσότερο από το νερό της βρύσης.

Οπως όμως επισημαίνει στην έκθεσή του το ανεξάρτητο αμερικανικό ινστιτούτο, το εμφιαλωμένο νερό, εκτός από την τσέπη του καταναλωτή, βλάπτει σοβαρά και το περιβάλλον. Κατ' αρχάς, η μεταφορά του προϋποθέτει την καύση τεράστιων ποσοτήτων ορυκτών καυσίμων, εκλύοντας ανάλογη ποσότητα αερίων του θερμοκηπίου. Σχεδόν το 1/4 της συνολικής ποσότητας εμφιαλωμένου νερού που διακινείται διεθνώς διασχίζει εθνικά σύνορα προκειμένου να φθάσει στους καταλανωτές, μεταφερόμενο με πλοία, τρένα ή φορτηγά, χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά.

Παράγωγο πετρελαίου

Ορυκτά καύσιμα, όμως, απαιτούνται και για τη συσκευασία του νερού. Κατά κύριο λόγο, οι φιάλες κατασκευάζονται από πολυεστέρα τερεφθαλικού πολυαιθυλενίου, το γνωστό PET, που ναι μεν αποτελεί θεωρητικά καλύτερο υλικό από το PVC, το οποίο ανακυκλώνεται πολύ δύσκολα, αλλά δεν παύει να αποτελεί παράγωγο του αργού πετρελαίου. Είναι χαρακτηριστικό ότι η παρασκευή πλαστικών μπουκαλιών για την κάλυψη της ζήτησης των Αμερικανών για εμφιαλωμένο νερό απαιτεί πάνω από 1,5 εκατ. βαρέλια πετρελαίου το χρόνο, το οποίο θα έφθανε για να κινηθούν 100.000 αυτοκίνητα για ένα χρόνο. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η εμφιάλωση νερού απαιτεί 2,7 εκατ. τόνους πλαστικού.

Ακόμα πιο επιβαρυντική για το περιβάλλον, ωστόσο, είναι η απόρριψη των χρησιμοποιημένων πλαστικών φιαλών, ελάχιστες από τις οποίες οδηγούνται στην ανακύκλωση. Στις ΗΠΑ, έχει υπολογιστεί ότι το 86% των πλαστικών μπουκαλιών νερού καταλήγει στα σκουπίδια. Αλλά και στην Ελλάδα, όπου η ανακύκλωση

παραμένει ακόμη άγνωστη έννοια, τα πλαστικά μπουκάλια αντιπροσωπεύουν το 20% των απορριμμάτων, τη στιγμή που σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες των «15» το αντίστοιχο ποσοστό κυμαίνεται μεταξύ 1%-3%. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται ανάμεσα στις χώρες με το χαμηλότερο ποσοστό ανακύκλωσης πλαστικού (1%) - σε καμία άλλη χώρα της Δυτικής Ευρώπης το αντίστοιχο ποσοστό δεν είναι μικρότερο του 5%. «Εάν βάλουμε τα πλαστικά μπουκάλια που καταναλώνουμε στην Ελλάδα όρθια το ένα δίπλα στο άλλο, θα καλύψουμε πάνω από τέσσερις φορές την ακτογραμμή της χώρας μας (16.000 χλμ.) και πάνω από μιάμιση φορά την ακτογραμμή όλης της Μεσογείου (45.000 χλμ.)», τονίζει χαρακτηριστικά στην «Κ» ο πρόεδρος της Οικολογικής Εταιρείας Ανακύκλωσης κ. Φίλιππος Κυρκίτσος. «Αγοράζουμε εμφιαλωμένο νερό, το οποίο καταναλώνουμε σε ελάχιστο χρόνο και μας μένει η συσκευασία. Το νερό είναι φθηνό, η συσκευασία κοστίζει. Ουσιαστικά δηλαδή αγοράζουμε σκουπίδια».

Απόρριψη πλαστικών

Η καύση των πλαστικών φιαλών δεν ενδείκνυται καθώς παράγει τοξικά υποπροϊόντα, όπως χλώριο και στάχτη που περιέχει βαρέα μέταλλα. Την ίδια ώρα, όμως, η ταφή τους σημαίνει ότι η βιοαποικοδόμησή τους θα καθυστερήσει έως και 1.000 χρόνια. «Υπό συνθήκες χωματερής μπορούν να παραμείνουν «κοντά μας» για εκατοντάδες χρόνια. Οι ιστορικοί του μέλλοντος θα αναρωτιούνται γιατί καταναλώναμε τόσο πλαστικό», σημειώνει ο κ. Κυρκίτσος. Ο ίδιος επισημαίνει επίσης ότι, εκτός από την αργή αποδόμησή τους, το πρόβλημα με τα πλαστικά μπουκάλια είναι και ότι καταλαμβάνουν πολύ μεγάλο χώρο στις χωματερές, αφού δύσκολα συμπιέζονται. «Εχει βρεθεί ότι ο όγκος που καταλαμβάνουν είναι 2,5 φορές το βάρος τους. Δηλαδή στην Ελλάδα, οι μισές χωματερές και οι ΧΥΤΑ είναι γεμάτοι με πλαστικό. Αν τα αφαιρούσαμε, θα διπλασιάζαμε τον χρόνο ζωής των χωματερών».

Επιπλέον, η απόρριψη πλαστικών μπουκαλιών εγκυμονεί μεγάλους κινδύνους και για τα άλλα είδη ζωής του πλανήτη. Από τα πλαστικά πεθαίνουν κάθε χρόνο πάνω από ένα εκατομμύριο μεγάλα πουλιά που απειλούνται με εξαφάνιση, καθώς και πάρα πολλά θαλάσσια είδη.

Η αλματώδης αύξηση στην κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού, φυσικά, σημαίνει ότι όλο και περισσότερο νερό αντλείται από τις περιοχές όπου βρίσκονται εγκατεστημένα τα εργοστάσια των μεγάλων παραγωγών. Οπως αναφέρει στην έκθεσή του το Ινστιτούτο Πολιτικής για τη Γη, η άντληση νερού από την Coca-Cola σε πηγές της Ινδίας για την παραγωγή του εμφιαλωμένου νερού «Dasani» και άλλων ποτών έχει προκαλέσει προβλήματα υδροδότησης σε περισσότερα από 50 χωριά της περιοχής. Ανάλογα κρούσματα έχουν καταγραφεί και εντός των ΗΠΑ, όπως, για παράδειγμα, στο Τέξας και στην περιοχή Great Lakes, όπου οι αγρότες αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην παροχή νερού.

40% είναι από τη βρύση!

Είναι τουλάχιστον το εμφιαλωμένο νερό πιο υγιεινό από το νερό της βρύσης; Σε ορισμένες περιπτώσεις, ναι, δεδομένου ότι 1,1 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό. Σύμφωνα ωστόσο με το Ινστιτούτο Πολιτικής για τη Γη, το 40% του εμφιαλωμένου νερού δεν είναι τίποτε άλλο από νερό της βρύσης! Πολύ συχνά, η μόνη διαφορά με το τρεχούμενο νερό είναι η προσθήκη μεταλλικών αλάτων, τα οποία δεν έχουν αξιοσημείωτα οφέλη για την υγεία (σε μεγάλες ποσότητες είναι μάλλον επιβλαβή). Ας μην πάμε όμως μακριά. Σε ελέγχους που διενεργήθηκαν από τον ΕΦΕΤ την περίοδο 2003-2004 σε σύνολο 542 δειγμάτων από 25 εταιρείες, ο μικροβιολογικός έλεγχος έβγαλε ακατάλληλο το 2% των δειγμάτων, ενώ ο χημικός έλεγχος «έκοψε» το 3% των δειγμάτων.

(Πηγή: 'Καθημερινή' 25/3/2006)